

STC 40/2014, d'11 de març

Pensió de viduitat i parelles de fet: no procedeix l'aplicació del dret civil propi de les comunitats autònomes (accés al text de la sentència)

Aquesta important sentència del TC **resol el debat plantejat en els tribunals inferiors sobre la interpretació que cal fer del paràgraf 5è de l'art. 174.3 LGSS en relació amb l'accés a la pensió de viduitat de les parelles de fet. En aquest paràgraf s'assenyala que "en les Comunitats Autònomes amb Dret civil propi, complint-se el requisit de convivència... la consideració de parella de fet i la seva acreditació es durà a terme conforme a allò que estableixi la seva legislació específica".** Cal recordar que l'aplicació d'aquest paràgraf en les comunitats autònomes amb Dret civil propi havia donat lloc a un més fàcil compliment dels requisits exigits per a la constitució com a parella de fet a l'efecte de poder tenir dret a la pensió de viduitat.

El TC declara que aquest paràgraf és contrari al principi d'igualtat recollit en l'art. 14 de la *Constitució* i a allò previst en l'art. 149.1.17 de la mateixa norma, pels motius següents:

- Estableix per a certes comunitats autònomes, per via de remissió a la seva legislació específica, una regulació sobre l'acreditació dels requisits per accedir a la pensió de viduitat en els casos de parelles de fet, que difereix de la regla general continguda en el paràgraf 4t del citat art. 174.3. Això pot implicar que **a parelles de fet en idèntica situació fàctica, el dret a la pensió de viduitat els pugui ser reconegut o denegat en funció únicament de la comunitat autònoma on tinguin la seva residència o veïnatge** i, més en concret, en funció de si aquesta comunitat compta o no amb Dret civil.
- **L'art. 174.3 paràgraf 5è introdueix en la pensió de viduitat un criteri de diferenciació entre els supervivents d'una parella de fet:** el lloc de residència o no en una comunitat autònoma amb Dret civil propi que hagués aprovat legislació específica en matèria de parelles de fet, **però no conté cap justificació d'aquest criteri diferenciat:** a) no s'aprecien raons per deduir que la situació de necessitat és més gran o més greu en les comunitats autònomes amb Dret civil propi; b) la diferència tampoc està justificada en atenció a la finalitat de la prestació; c) el règim públic de Seguretat Social es configura com una funció d'Estat destinada a garantir l'assistència i prestacions suficients en situacions de necessitat i en fer-ho ha d'assegurar la uniformitat de les pensions en tot el territori estatal; i, d) la determinació dels beneficiaris d'una prestació constitueix una norma bàsica que correspon establir a l'Estat d'acord amb l'art. 149.1.17 de la *Constitució* i ho ha de fer de forma unitària per a tots els subjectes compresos dins del seu àmbit de cobertura, llevat que concorrin raons excepcionals degudament justificades i vinculades amb la situació de necessitat que es tracta de protegir.
- **El paràgraf qüestionat no té per objecte la regulació de les parelles de fet, ni guarda tampoc relació amb les competències autonòmiques en matèria de Dret civil,** perquè no es tracta de modificar, conservar o desenvolupar el Dret civil foral, la qual cosa derivaria en diferències conseqüència de la coexistència de diferents Drets civils en l'ordenament espanyol. **En realitat es tracta d'una norma de Seguretat Social que, per referència a altres normes, regula exclusivament la forma d'acreditar els requisits per a l'accés a una prestació.** Això és, la finalitat de la norma és concretar els requisits per acreditar l'existència d'una parella de fet a l'efecte de reconèixer al supervivent el dret a percebre una pensió de viduitat. Per tant, no es tracta d'una norma de legislació civil vinculada a

l'art. 149.1.8 de la *Constitución*, sinó d'una norma de Seguretat Social que, en principi i excepte justificació suficient que no concorre en aquest cas, hauria d'establir els requisits per accedir a la pensió amb el més exquisit respecte al principi d'igualtat. El contrari condueix al resultat d'introduir diversitat regulatòria en un àmbit en el qual el manteniment d'un substrat d'igualtat en tot el territori nacional deriva de l'art. 14 de la *Constitución* en relació amb l'art. 149.1.17 de la mateixa norma.

- **És competència exclusiva de l'Estat la "legislació bàsica i règim econòmic de la Seguretat Social"** (art. 149.1.17 de la *Constitución*) i, en conseqüència, no sembla constitucionalment admissible que siguin lleis autonòmiques (tot i que en virtut de remissió per llei estatal) les que continguin la regulació d'un aspecte tan important de la pensió com és el de la consideració de parella de fet i la seva acreditació, que és requisit ineludible per poder obtenir aquesta pensió.
- **Com a conseqüència de l'anterior, es declara la nul·litat del paràgraf 5è de l'art. 174.3 LGSS pro futur, és a dir, en relació amb nous supòsits o amb els procediments administratius i processos judicials on encara no hagi recaigut una resolució ferma.**

Aquesta sentència implica, en conseqüència, que per acreditar l'existència d'una parella de fet, com a requisit per poder accedir a la pensió de viduïtat sempre es requerirà la inscripció en un registre específic de la comunitat autònoma o ajuntament o un document públic on consti la constitució de la parella de fet i, tot això, amb una antelació mínima de 2 anys pel que fa a la data de defunció del subjecte causant.